

Modeling the Impact of Sports Diplomacy on Achieving the Goals of the Islamic Republic of Iran

Shirin. Abbaspour¹, Ali. Zarei^{2*}, Jasem. Manouchehri³

¹ Ph.D Student, Department of Sport Management, Central Tehran branch Islamic Azad University, Tehran, Iran

² Associate Professor, Department of Sport Management, Central Tehran branch Islamic Azad University, Tehran, Iran

³ Assistant Professor, Department of Sport Management, Central Tehran branch Islamic Azad University, Tehran, Iran

* Corresponding author email address: a-zarei-sport@iaau.ac.ir

Article Info

Article type:

Original Research

How to cite this article:

Abbaspour, S., Zarei, A., & Manouchehri, J. (2024). Modeling the Impact of Sports Diplomacy on Achieving the Goals of the Islamic Republic of Iran. *Journal of Technology in Entrepreneurship and Strategic Management*, 3(1), 213-226.

© 2024 the authors. Published by KMAN Publication Inc. (KMANPUB), Ontario, Canada. This is an open access article under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0) License.

ABSTRACT

The purpose of this research was to model the impact of sports diplomacy on achieving the goals of the Islamic Republic of Iran. This study employed a qualitative research method using the grounded theory approach of Glaser. The statistical population consisted of all managers and experts knowledgeable and experienced in the relevant subject. The sampling criteria from the statistical population included individuals familiar with the literature of sports diplomacy, individuals who have authored scientific-research books and articles, and individuals with teaching and work experience in any of the aforementioned fields. The sample was selected using both purposive and snowball sampling methods. The results indicated that sports diplomacy significantly influences the achievement of the goals of the Islamic Republic of Iran, including political, cultural, economic, sports, social, and geopolitical objectives. Based on the findings, it is recommended that a Sports Diplomacy Policy Council be established, comprising the Minister of Foreign Affairs, the Minister of Sport and Youth, the Minister of Culture and Islamic Guidance, the Minister of Education, the Minister of Science, Research, and Technology, and other relevant officials. This council would determine the position of the country's sports diplomacy within government programs, appoint the responsible organization, and develop the related strategies.

Keywords: Sports Diplomacy, Modeling, Islamic Republic of Iran

Introduction

The concept of sports diplomacy has increasingly gained prominence in the contemporary world, where the diplomatic landscape is ever-evolving. Sports diplomacy serves as a unique diplomatic tool that transcends traditional boundaries and fosters dialogue, cooperation, and development (Fatahimilasi et al., 2022; Wong & Meng-Lewis, 2023). This study aims to model the impact of sports diplomacy on achieving the goals of the Islamic Republic of Iran, including political, cultural, economic, sports, social, and geopolitical objectives. By leveraging the grounded theory approach, this research explores how sports diplomacy can be strategically utilized to enhance Iran's international standing and achieve its national objectives.

Methods and Materials

This qualitative research adopts Glaser's grounded theory methodology, involving a comprehensive analysis of the perspectives of managers and experts well-versed in sports diplomacy. The statistical population includes individuals with significant experience in the literature of sports diplomacy, those who have authored scientific-research books and articles, and individuals with teaching and work experience in related fields. The sampling process utilized both purposive and snowball sampling methods to ensure a robust and knowledgeable participant pool. Data were collected through in-depth interviews with 15 selected individuals until theoretical saturation was achieved.

Findings and Results

The study's findings underscore the substantial influence of sports diplomacy on the goals of the Islamic Republic of Iran across multiple domains:

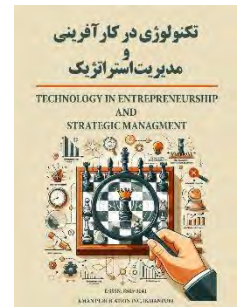
- **Political Objectives:** Sports diplomacy enhances international transparency in sports relations, increases the involvement of national leaders in sports decision-making, improves foreign relations, and garners international prestige and acceptance. It also promotes peace and friendship, boosts national pride, and facilitates a platform for showcasing national independence and resilience.
- **Cultural Objectives:** By preserving the indigenous and sports heritage, fostering a spirit of sportsmanship, and promoting public participation in various activities, sports diplomacy effectively transmits ethical values and cultural norms to other countries. It also facilitates the exchange of local values and cultures, leading to stronger cultural branding.
- **Economic Objectives:** Sports diplomacy fosters economic relations by expanding the export of sports services and products, driving sustainable national development through international interactions, and discovering new economic outputs. It also strengthens industrial and economic ties with the global community, improves employment through international connections, and utilizes sports capacity to stimulate domestic economic growth. Additionally, sports diplomacy helps achieve economic prosperity through increased sports production, highlights economic prowess, stabilizes the economy by identifying new capacities, and promotes sports tourism and investment.

- **Sports Objectives:** The development of sports infrastructure, the support of elite athletes, and the establishment of equitable sports rights for men and women are crucial outcomes of sports diplomacy. It also leads to winning medals in international competitions, increasing the number of elite coaches and athletes, and enhancing volunteer participation in sports events.
- **Social Objectives:** Sports diplomacy improves social connections with other countries, enhances Iran's communication systems in the international community, and develops online networks for global engagement. It also advances the integration of society towards achieving social goals, reduces racial competition, defends oppressed groups, and increases Iran's social capital in international sports.
- **Geopolitical Objectives:** The role of sports diplomacy in achieving geopolitical goals includes gaining global recognition, strengthening Iran's international system, and acquiring political credibility and status in international forums. It also helps overcome political communication barriers, combat political isolation, and establish connections with countries with political differences.

Conclusion

The study highlights the transformative potential of sports diplomacy in various aspects of national development. By leveraging sports diplomacy, Iran can effectively communicate its cultural heritage, promote economic growth, and achieve significant political and geopolitical gains. The establishment of a Sports Diplomacy Policy Council, comprising key governmental and sports officials, is recommended to systematically integrate sports diplomacy into national strategies and enhance its impact.

In conclusion, sports diplomacy emerges as a vital tool for the Islamic Republic of Iran to achieve its comprehensive national objectives. This research provides a foundational framework for understanding and utilizing sports diplomacy to foster political, cultural, economic, social, and geopolitical advancements. The strategic implementation of sports diplomacy, facilitated by coordinated efforts among relevant ministries and officials, can significantly contribute to Iran's national goals and international standing.

مدل سازی اثر دیپلماسی ورزشی بر تحقق اهداف نظام جمهوری اسلامی ایران

شیرین عباس پور^۱، علی زارعی^{۲*}، جاسم منوچهری^۳

۱. دانشجوی دکتری، گروه مدیریت ورزشی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران
۲. دانشیار، گروه مدیریت ورزشی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران
۳. استادیار، گروه مدیریت ورزشی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

* ایمیل نویسنده مسئول: a-zarei-sport@iaau.ac.ir

چکیده

اطلاعات مقاله

نوع مقاله

پژوهشی اصیل

نحوه استناد به این مقاله:

عباس پور، شیرین، زارعی، علی، و منوچهری، جاسم. (۱۴۰۳). مدل سازی اثر دیپلماسی ورزشی بر تحقق اهداف نظام جمهوری اسلامی ایران. *تکنولوژی در کار آفرینی و مدیریت استراتژیک*، ۳(۱)، ۲۲۶-۲۱۳.

هدف از این پژوهش مدل سازی اثر دیپلماسی ورزشی بر تحقق اهداف نظام جمهوری اسلامی ایران بود. در این پژوهش، روش تحقیق کیفی و از روش نظریه داده بنیاد (گراند تئوری) رویکرد گلیزر استفاده شد. جامعه آماری پژوهش کلیه مدیران و متخصصان صاحب نظر و آگاه در ارتباط با موضوع بود. شاخص های انتخاب نمونه - از میان جامعه - آماری عبارتند از: افراد آشنای با ادبیات دیپلماسی ورزشی؛ افراد دارای کتاب و مقاله علمی - پژوهشی تالیف شده، افراد دارای سابقه تدریس و تجربه کاری در هر کدام از زمینه های فوق بود که به دو روش نمونه گیری هدفمند و گلوله برفی انتخاب شدند. نتایج نشان داد که دیپلماسی ورزشی بر تحقق اهداف نظام جمهوری اسلامی ایران از جمله اهداف سیاسی، فرهنگی، اقتصادی، ورزشی، اجتماعی و ژئوپولتیکی تاثیر بسزایی دارد. با توجه به یافته های تحقیق پیشنهاد می شود، تا شورای سیاست گذاری دیپلماسی ورزشی با حضور وزیر امور خارجه، وزیر ورزش و جوانان، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، وزیر آموزش و پرورش، وزیر علوم تحقیقات و فناوری و دیگر مسئولین تشکیل شود تا در آن جایگاه دیپلماسی ورزشی کشور در برنامه های دولت تعیین و دستگاه متولی برای این امر تعیین و استراتژی های مربوط تدوین گردد.

کلیدواژگان: دیپلماسی ورزشی، مدل سازی، جمهوری اسلامی ایران

© ۱۴۰۳ تمامی حقوق انتشار این مقاله متعلق به نویسنده است. انتشار این مقاله به صورت دسترسی آزاد مطابق با گواهی (CC BY-NC 4.0) صورت گرفته است.

مقدمه

امروزه ادبیات دیپلماتیک ورزشی توانسته مرزها را کمرنگ و راه‌های بیشتری را برای گفتگو باز نماید تا از این طریق افراد مختلف در کنار یکدیگر جمع گردند. از این رو دیپلماسی ورزش به منزله اکسیری برای دولت‌ها می‌باشد که به عنوان یک ابزار دیپلماتیک بکر و دست نخورده افتراق را از بین ببرند و توسعه، گفتگو و پایداری را ترویج دهند. مؤسساتی که در زمینه ورزش و دیپلماسی فعالیت می‌نمایند، می‌توانند ارزش‌های ورزشی مثبتی از قبیل احترام متقابل، نظم، صبر، تحمل و دلسوزی را در بین روابط تند و خشن سیاسی افزایش دهند و مایه تلطیف این فضا شوند (Fatahimilasi et al., 2022). در جهان امروز، نقش ورزش و فعالیت‌های ورزشی از یک فعالیت بدنی یا نوعی سرگرمی فرار رفته و کارکردهای مختلف بهداشتی، اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی، زیست محیطی و مهمتر از آن سیاسی و بین‌المللی پیدا کرده است. امروزه ورزش به طور گسترده در سراسر جهان رواج یافته و اسناد بین‌المللی جدید نیز به ورزش توجه زیادی کرده‌اند. بین‌المللی شدن بسیاری از ورزش‌ها موجب شده تا کشورها به رقابت ورزشی بین‌المللی، به عنوان میدانی برای پیشبرد منافع ملی و تحقق اهداف سیاسی و بین‌المللی خود توجه کنند. در این راستا مفهوم دیپلماسی ورزشی در کنار انواع دیپلماسی‌های دیگر ظهور پیدا کرده، و رشد چشمگیری داشته است (Wong & Meng-Lewis, 2023).

در تعریفی جامع، دیپلماسی ورزش را می‌توان بخش پررنگ دیپلماسی عمومی نامید که در آن از تمامی ظرفیت‌های سخت‌افزاری و نرم‌افزاری ورزش یک کشور از قبیل تجهیزات و فضاهای ورزشی، ورزشکاران، مربیان، مدیران ورزشی، استفاده تا قدرت نرم آن در عرصه بین‌الملل تقویت گردد (Shariati Feizabadi & Monazzami, 2021). همچنین دیپلماسی ورزشی رویکردی است که اخیراً سیاستمداران و دولت‌مردان دنیا با استفاده از افراد و رویدادهای ورزشی به دنبال ایجاد تصویر مطلوبی از کشور خود در بین سازمان‌ها و دولت‌های خارجی می‌باشند امروز ورزش یک جنبه مهمی از نفوذ سیاسی دولت‌ها شده است ورزش ابزاری است برای امور بین‌المللی که کشورها می‌توانند با استفاده از آن به تقویت روابط در سراسر جهان اقدام نمایند. ورزش و توسعه اقتصادی مقوله‌ای است که تحت تأثیر سیاست قرار گرفته است. امروزه به دلیل ارزش زیاد تبلیغاتی و برد جهانی ورزش، برگزاری مسابقات جهانی برای کشور میزبان منافع بزرگ اقتصادی از طریق ورود توریست، آگهی‌های تبلیغاتی تجاری و ورود اسپانسرها به صحنه ورزش در بردارد (Hassanpourghadi & Dousti, 2021).

از سویی دیگر، بسیاری از صاحب‌نظران حوزه دیپلماسی عمومی از ورزش و رویدادهای ورزشی به عنوان یک پدیده فرهنگی و یا یک پدیده اجتماعی با نفوذ که مخاطبان بسیاری را در قشرها و گروه‌های مختلف جامعه به خود اختصاص می‌دهند یاد می‌کنند. آن‌ها بر این باورند که فضاهای ورزشی (اعم از میدانی مسابقات، رسانه‌های ورزشی، طرفداران و علاقه‌مندان) زمینه بسیار مناسبی را برای شناساندن و فرستادن پیام یک ملت به وجود می‌آورد، به گونه‌ای که یکی از وجوه دیپلماسی غیررسمی در قالب دیپلماسی ورزشی است که با هدف استفاده از ورزش برای دستیابی به مقاصد و تامین منافع ملی محسوب می‌شود. به همین دلیل دستگاه دیپلماسی کشورها برای داشتن یک سیاست خارجی موفق با هدف حضور قدرتمندانه در مجامع بین‌المللی به ورزش و رویدادهای ورزشی و به طور کلی دیپلماسی ورزشی توجه ویژه‌ای دارند (Chen, 2024; Hu, 2024; Ntelezi, 2024; Roche et al., 2013). جمهوری اسلامی ایران در شرایط کنونی جهان، متأثر از دیپلماسی فعال خود در مقام یک قدرت منطقه‌ای قرار دارد. شاخص‌های سنجش نفوذ منطقه‌ای در کشور ما نیز نشان می‌دهد که جمهوری اسلامی ایران به اندازه کافی از ویژگی‌های لازم برای ظهور به عنوان یک قدرت منطقه‌ای برخوردار است: دانش و فناوری، دستاوردها و پیشرفت‌های ورزشی، پهناوری و جمعیت، ثروت ملی، مشروعیت داخلی، نظام مردمی، موقعیت ژئواستراتژیک و ثبات داخلی، زمینه‌های لازم را برای ظهور و توسعه نفوذ ایران در سطح منطقه فراهم کرده است. یکی از مقوله‌های تاثیر گذار در دنیا ورزش می‌باشد. ورزش می‌تواند صدای یک ملت را

رسانه به گوش سایر سیاستمداران برساند و نقش مکمل برای سیاست‌های یک دولت داشته باشد. رویدادهای بزرگ ورزشی برای ملت میزبان، فرصت‌های مهم دیپلماتیک عمومی را مهیا می‌کنند. عموماً میزبانی یک رویداد بین‌المللی دلیلی بر تأیید شهروندی بین‌المللی خوب مردمان آن کشور است. بنابراین آنچه در دیپلماسی سنتی مانند احترام و پذیرش سفیران، توافقی‌نامه‌های مذاکره‌ای و حل مناقشات می‌باشد، در فعالیت‌های ورزشی اساساً به صورت ارتباطی و نمایندگی ملل انجام می‌شود. مانند سایر اشکال دیپلماسی، ورزش بین‌المللی نیز در صحنه‌ها و ورزشگاه‌های معین اتفاق می‌افتد و تأثیر آن تأثیر به عنوان پدیده‌ای مستقل در ارتباطات دیپلماتیک میان دولت‌ها، مردم و سایر بازیگران می‌تواند به طرق مختلف تأثیر مستقیم و مداوم بر روابط میان حکومت‌ها، ملل و مردمان داشته باشد (Sabzi et al., 2021; Shariati, 2021). از طرفی نظام جمهوری اسلامی ایران و سیاست خارجی آن همواره پس از پیروزی انقلاب اسلامی در سال ۱۳۵۷، دارای فراز و نشیب‌های زیادی بوده است. با توجه به تغییر نظام حاکم بر کشور و شکل‌گیری نظام سیاسی جدید و شرایط داخلی و بین‌المللی در هر دولت به قدرت رسیده در کشور شاهد سیاست خارجی متفاوتی بوده‌ایم. در هر دوره با توجه به قابلیت‌های داخلی، شرایط و مقتضیات منطقه‌ای و بین‌المللی سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران متأثر از رویکردهای اتخاذ شده به پی‌گیری منافع خود پرداخته است و در هر دوره، سیاست خارجی جمهوری اسلامی با توجه به یک رویکرد مشخص اعمال شده است. در دهه اول انقلاب با توجه به شرایط متشنج کشور که متأثر از پیروزی انقلاب از سویی و از سوی دیگر ناشی از شروع جنگ تحمیلی و برخوردهای خصمانه با ایران بود؛ قابلیت اجرای یک رویکرد متناسب و اتخاذ سیاست خارجی مستقل، مدون، با ثبات و هدفمند را از جمهوری اسلامی ایران سلب کرده بود. هرچند که پس از اتمام جنگ نیز شاهد شرایط بغرنج حاصله از جنگ هشت ساله بودیم که امکانات لازم را برای پیگیری سیاست خارجی مدون را از ایران سلب کرده بود، اما با این حال شاهد این وضعیت می‌باشیم که جمهوری اسلامی ایران با توجه به تثبیت موقعیت و درک شرایط اقدام به پیگیری سیاست خارجی مدون و هدفمند نموده است (Sabzi et al., 2021).

در زمینه دیپلماسی ورزشی تاکنون پژوهش‌های بسیاری در داخل و خارج از کشور انجام شده است. برای مثال، هادیان و کریمی (۱۴۰۰) با عنوان قدرت نرم ورزش در خدمت اهداف ژئوپلیتیکی سیاست خارجی (مطالعه موردی: چین)؛ نتایج نشان دهنده اهمیت خاص ورزش و دیپلماسی ورزشی در راهبرد سیاست خارجی چین و ارتقاء آن تا سطح یک ابزار راهبردی برای بهره‌برداری ژئوپلیتیکی از آن بود. طبق مدل مفهومی طراحی شده کشور چین از طریق دیپلماسی ورزشی فعال میدان بین‌المللی ورزش را به میدان روابط بین‌المللی پیوند زده و از سرمایه‌های این دو میدان برای تحقق اهداف سیاست خارجی خود بهره‌برداری می‌نماید (Hadian & Karimi, 2021). حال با توجه به مطالب فوق و با توجه به نقش بی‌بدیل دیپلماسی ورزشی از یک سو و نقش کلیدی کشورمان در منطقه و جهان، جمهوری اسلامی ایران می‌تواند از ورزش و دیپلماسی ورزشی به عنوان ابزاری به نسبت کم هزینه‌تر و در عین حال جذاب‌تر در تحقق اهداف و منافع بین‌المللی خود استفاده نماید. لذا با توجه به کمبود پژوهش‌های مرتبط در این زمینه در داخل کشور، پژوهش حاضر سعی دارد ضمن توجه به مفهوم دیپلماسی ورزشی و تأثیر این مهم بر تحقق اهداف نظام جمهوری اسلامی ایران بپردازد.

روش پژوهش

پژوهش حاضر به لحاظ هدف کاربردی و به لحاظ نحوه گردآوری داده‌ها از نوع پژوهش‌های میدانی بود که با توجه به موضوع پژوهش از نوع پژوهش‌های کیفی روش گراند تئوری (داده بنیاد) رویکرد گلیزری بود می‌باشد. جامعه آماری پژوهش کلیه مدیران و متخصصان صاحب‌نظر و آگاه در ارتباط با موضوع به تعداد ۱۵ نفر بود که از این مجموعه تا جایی که نسبت به موضوع تحقیق اشباع نظری حاصل شد مصاحبه ادامه یافت، این افراد به روش نمونه‌گیری هدفمند و گلوله برفی انتخاب شدند. در انتخاب نمونه آماری جهت مصاحبه‌های عمیق سعی

شد هم از مدیران سیاسی - ورزشی و افراد دارای تحصیلات آکادمیک (اعضای هیئت علمی) و هم از افراد دارای تجربیات ارشمنند در حوزه دیپلماسی ورزشی استفاده شود. نمونه تحقیق از بین افراد جامعه آماری انتخاب شد. شاخص‌های محقق جهت نمونه‌گیری از میان جامعه آماری عبارتند از: افراد آشنای با ادبیات دیپلماسی ورزشی؛ افراد آشنا به روابط بین‌الملل در وزارت ورزش و وزارت امور خارجه؛ افراد دارای کتاب و مقاله علمی - پژوهشی تالیف شده در هر کدام از زمینه‌های فوق، افراد دارای سابقه تدریس در هر کدام از زمینه‌های فوق؛ افراد دارای تجربه کاری در رده عالی در هر کدام از زمینه‌های فوق بودند.

یافته‌ها

نمونه شامل افرادی از رشته‌های علوم سیاسی (دکتری تخصصی)، روابط بین‌الملل (دکتری تخصصی) و مدیریت ورزشی (دکتری تخصصی و کارشناسی ارشد) می‌باشد. از میان شرکت‌کنندگان، هشت نفر اعضای هیئت علمی دانشگاه (شش مرد و دو زن) با مدرک دکتری در رشته‌های مدیریت ورزشی و علوم سیاسی هستند. علاوه بر این، سه پژوهشگر در حوزه دیپلماسی ورزشی (دو نفر با مدرک کارشناسی ارشد و یک نفر دانشجوی دکتری) و دو مدیر سیاسی-ورزشی (یک نفر با مدرک دکتری و یک نفر دانشجوی دکتری) در این نمونه حضور دارند. توزیع جنسیتی شامل یازده مرد و دو زن است که نشان‌دهنده غلبه مردان در این نمونه می‌باشد.

جدول ۱

مفاهیم تولید شده در مرحله اول کدگذاری باز نظریه داده بنیاد

تعداد تکرار	کدهای مستخرج از مصاحبه‌ها
۷	حفظ میراث بومی و ورزشی کشور
۶	تقویت روحیه جوانمردی در میان آحاد مردم
۹	یادگیری فرهنگ مشارکت عمومی در موقعیت مختلف
۵	انتقال مفاهیم و ارزش‌های اخلاقی به دیگر کشورها
۲	تبادل ارزش‌ها و فرهنگ‌های بومی به دیگر کشورها
۳	برندسازی محافل علمی ورزشی ایران و ارتباطات علمی با سایر کشورها
۸	برندسازی فرهنگی مبتنی بر مفاهیم و مبانی ورزشی اصیل
۹	برندسازی ملی متمرکز بر هویت، ذهنیت و منزلت ورزشی
۴	برندسازی ملی مبتنی بر نمایش احساسات و ادراکات مردم کشور
۷	پیشرفت ایران در زمینه ارتباطات اجتماعی با سایر کشورها
۹	بهبود سیستم‌های اطلاع رسانی ایرانی در بین جوامع بین‌الملل
۷	توسعه شبکه‌های بر خط برای ایجاد ارتباط با سایر کشورها
۹	افزایش ابزارهای پیشرفته اطلاع رسانی در امور ارتباطی
۹	پیوند اجتماعی آحاد مردم در کشورهای همسایه با مردم ایران
۵	حل اختلافات قومی و مذهبی در جمهوری اسلامی ایران
۳	افزایش پویایی جامعه در راستای تحقق اهداف اجتماعی
۲	کاهش رقابت‌های بین‌نژادی و دفاع از گروه‌های تحت ستم
۸	افزایش سرمایه اجتماعی ایران در ورزش بین‌الملل
۴	تعهد اجتماعی و هنجار پذیری اجتماعی مردم
۶	افزایش و بهبود روحیه کار گروهی در بستر فضای ورزشی
۳	توسعه صادرات خدمات و محصولات ورزشی
۷	توسعه پایدار کشور به دلیل ارتباطات با کشورهای مختلف

۱۲	افزایش برون‌دهای اقتصادی به دلیل کشف روابط جدید
۵	توسعه روابط صنعتی و اقتصادی با جامعه جهانی
۲	بهبود وضعیت اشتغال به واسطه ارتباطات بین‌المللی
۹	رشد اقتصاد داخلی کشور با استفاده از ظرفیت ورزش
۶	کسب ثروت و سرمایه از طریق دیپلماسی ورزشی
۹	شکوفایی اقتصادی به تبع افزایش تولیدات ورزشی
۵	برجسته‌سازی توان اقتصادی و استفاده از ظرفیت ورزش
۶	کمک به ثبات اقتصادی جامعه و کشف ظرفیت‌های جدید
۴	توسعه و ارتقای صنعت گردشگری ورزشی
۱۰	ترغیب سرمایه‌گذاری ورزشی در جهت گردشگری ورزشی
۴	تقویت زیرساخت‌های گردشگری ورزشی
۳	افزایش روابط تجاری ورزشی و گردشگری در حوزه ورزش
۳	کسب مدال‌های مختلف در مسابقات بین‌المللی
۱۰	افزایش مربیان و ورزشکاران نخبه
۹	افزایش تعداد داوطلبان ورزشی در رویدادهای ورزشی
۷	توسعه سازمان‌های مردم‌نهاد ورزشی در جهت افزایش دیپلماسی عمومی
۷	توسعه امکانات و تجهیزات ورزشی در راستای موفقیت ورزشی
۲	افزایش منابع مالی نهادهای ورزشی و اختصاص بودجه به توسعه ورزش
۱۰	بهبود نظام استعدادیابی مبتنی بر حفظ و نگهداری ورزشکاران
۳	بهبود برنامه‌های حمایتی از ورزشکاران نخبه ایرانی
۹	برقراری حقوق ورزشی متعادل برای زنان و مردان
۶	پذیرش و شناسایی دولت در فضای بین‌المللی
۹	تحکیم نظام بین‌المللی ایران در میان دیگر کشورها
۵	کسب اعتبار و جایگاه سیاسی در مجامع بین‌المللی
۶	از بین بردن موانع ارتباط سیاسی کشورها
۴	مبارزه با انزوای سیاسی و کسب موقعیت ارتباطی در میان دیگر کشورها
۵	تلطیف و عادی‌سازی رابطه میان کشورهای با اختلافات سیاسی
۳	کاهش کلیشه‌های سیاسی دولت‌ها و افزایش روابط
۱۰	افزایش شفافیت ورزشی در روابط بین‌المللی ورزشی
۶	بهبود اعتماد عمومی دولت در اهداف دیپلماسی ورزشی
۲	افزایش مشارکت سران کشور در تصمیم‌گیری‌های ورزش
۸	بهبود روابط خارجی و موفقیت در جلب تفاهم دولت‌ها
۹	افزایش منزلت بین‌المللی در میان کشورهای مختلف
۴	افزایش صلح و دوستی به دلیل ارتباطات سیاسی
۷	افزایش غرور ملی به دلیل داشتن دیپلماسی موفق
۶	کسب فضای مناسب برای نمایش استقلال ملی
۶	بهبود و افزایش برند سازی در خصوص انسجام ملی

پژوهشگر در مرحله کدگذاری باز و با کدگذاری، تعداد ۱۰۳ مفهوم اولیه را استخراج نمود و بعد از ویرایش تعداد ۵۹ کد اولیه استخراج

گردید، این کدهای اولیه در جدول ۱ نشان داده شده است.

جدول ۲

مفاهیم تولید شده از کدهای اولیه

مفاهیم	کدهای اولیه
هویت فرهنگی	حفظ میراث بومی و ورزشی کشور تقویت روحیه جوانمردی در میان آحاد مردم یادگیری فرهنگ مشارکت عمومی در موقعیت مختلف انتقال مفاهیم و ارزش‌های اخلاقی به دیگر کشورها تبادل ارزش‌ها و فرهنگ‌های بومی به دیگر کشورها
برندسازی فرهنگی	برندسازی محافل علمی ورزشی ایران و ارتباطات علمی با سایر کشورها برندسازی فرهنگی مبتنی بر مفاهیم و مبانی ورزشی اصیل برندسازی ملی متمرکز بر هویت، ذهنیت و منزلت ورزشی برندسازی ملی مبتنی بر نمایش احساسات و ادراکات مردم کشور
ارتباطات اجتماعی	پیشرفت ایران در زمینه ارتباطات اجتماعی با سایر کشورها بهبود سیستم‌های اطلاع رسانی ایرانی در بین جوامع بین الملل توسعه شبکه‌های برخط برای ایجاد ارتباط با سایر کشورها افزایش ابزارهای پیشرفته اطلاع رسانی در امور ارتباطی
وحدت اجتماعی	پیوند اجتماعی آحاد مردم در کشورهای همسایه با مردم ایران حل اختلافات قومی و مذهبی در جمهوری اسلامی ایران افزایش پویایی جامعه در راستای تحقق اهداف اجتماعی کاهش رقابت‌های بین‌نژادی و دفاع از گروه‌های تحت ستم
ارزش‌های اجتماعی	افزایش سرمایه اجتماعی ایران در ورزش بین الملل تعهد اجتماعی و هنجار پذیری اجتماعی مردم افزایش و بهبود روحیه کار گروهی در بستر فضای ورزشی توسعه صادرات خدمات و محصولات ورزشی
روابط اقتصادی	توسعه پایدار کشور به دلیل ارتباطات با کشورهای مختلف افزایش برون‌دهای اقتصادی به دلیل کشف روابط جدید توسعه روابط صنعتی و اقتصادی با جامعه جهانی بهبود وضعیت اشتغال به واسطه ارتباطات بین المللی
توسعه اقتصادی	رشد اقتصاد داخلی کشور با استفاده از ظرفیت ورزش کسب ثروت و سرمایه از طریق دیپلماسی ورزشی شکوفایی اقتصادی به تبع افزایش تولیدات ورزشی برجسته‌سازی توان اقتصادی و استفاده از ظرفیت ورزش کمک به ثبات اقتصادی جامعه و کشف ظرفیت‌های جدید
گردشگری ورزشی	توسعه و ارتقای صنعت گردشگری ورزشی ترغیب سرمایه‌گذاری ورزشی در جهت گردشگری ورزشی تقویت زیرساخت‌های گردشگری ورزشی
توسعه کمی ورزش	افزایش روابط تجاری ورزشی و گردشگری در حوزه ورزش کسب مدال‌های مختلف در مسابقات بین المللی افزایش مربیان و ورزشکاران نخبه
بهبود زیرساخت	افزایش تعداد داوطلبان ورزشی در رویدادهای ورزشی توسعه سازمان‌های مردم‌نهاد ورزشی در جهت افزایش دیپلماسی عمومی توسعه امکانات و تجهیزات ورزشی در راستای موفقیت ورزشی افزایش منابع مالی نهادهای ورزشی و اختصاص بودجه به توسعه ورزش
حمایت ورزشی	بهبود نظام استعدادیابی مبتنی بر حفظ و نگهداری ورزشکاران

بهبود برنامه‌های حمایتی از ورزشکاران نخبه ایرانی	پذیرش جهانی
برقراری حقوق ورزشی متعادل برای زنان و مردان	
پذیرش و شناسایی دولت در فضای بین‌المللی	کاهش تنش
تحکیم نظام بین‌المللی ایران در میان دیگر کشورها	
کسب اعتبار و جایگاه سیاسی در مجامع بین‌المللی	هماهنگی بین‌المللی
از بین بردن موانع ارتباط سیاسی کشورها	
مبارزه با انزوای سیاسی و کسب موقعیت ارتباطی در میان دیگر کشورها	روابط سیاسی
تلطیف و عادی‌سازی رابطه میان کشورهای با اختلافات سیاسی	
کاهش کلیشه‌های سیاسی دولت‌ها و افزایش روابط	انسجام سیاسی
افزایش شفافیت ورزشی در روابط بین‌المللی ورزشی	
بهبود اعتماد عمومی دولت در اهداف دیپلماسی ورزشی	روابط سیاسی
افزایش مشارکت سران کشور در تصمیم‌گیری‌های ورزش	
بهبود روابط خارجی و موفقیت در جلب تفاهم دولت‌ها	انسجام سیاسی
افزایش منزلت بین‌المللی در میان کشورهای مختلف	
افزایش صلح و دوستی به دلیل ارتباطات سیاسی	انسجام سیاسی
افزایش غرور ملی به دلیل داشتن دیپلماسی موفق	
کسب فضای مناسب برای نمایش استقلال ملی	انسجام سیاسی
بهبود و افزایش برند سازی در خصوص انسجام ملی	

در مرحله اول تلاش بر این بوده است نکات کلیدی و مورد تاکید مصاحبه‌شوندگان استخراج شود که در نهایت تیم پژوهش پس از حذف موارد مشابه به ۵۹ مفهوم رسید. در این مرحله مفاهیم تولید شده به صورت منطقی و تحلیلی به دنبال هم فهرست وار آورده شده است. کدهای بدست آمده در مرحله اول در قالب ۱۶ مفهوم انتزاعی کدگذاری شدند. نتایج این کدگذاری و نحوه تحلیل و ترکیب مفاهیم اولیه در قالب مفاهیم ثانویه، در جدول ۲ نشان داده شده‌اند.

جدول ۳

نتایج حاصل از کدگذاری گزینشی

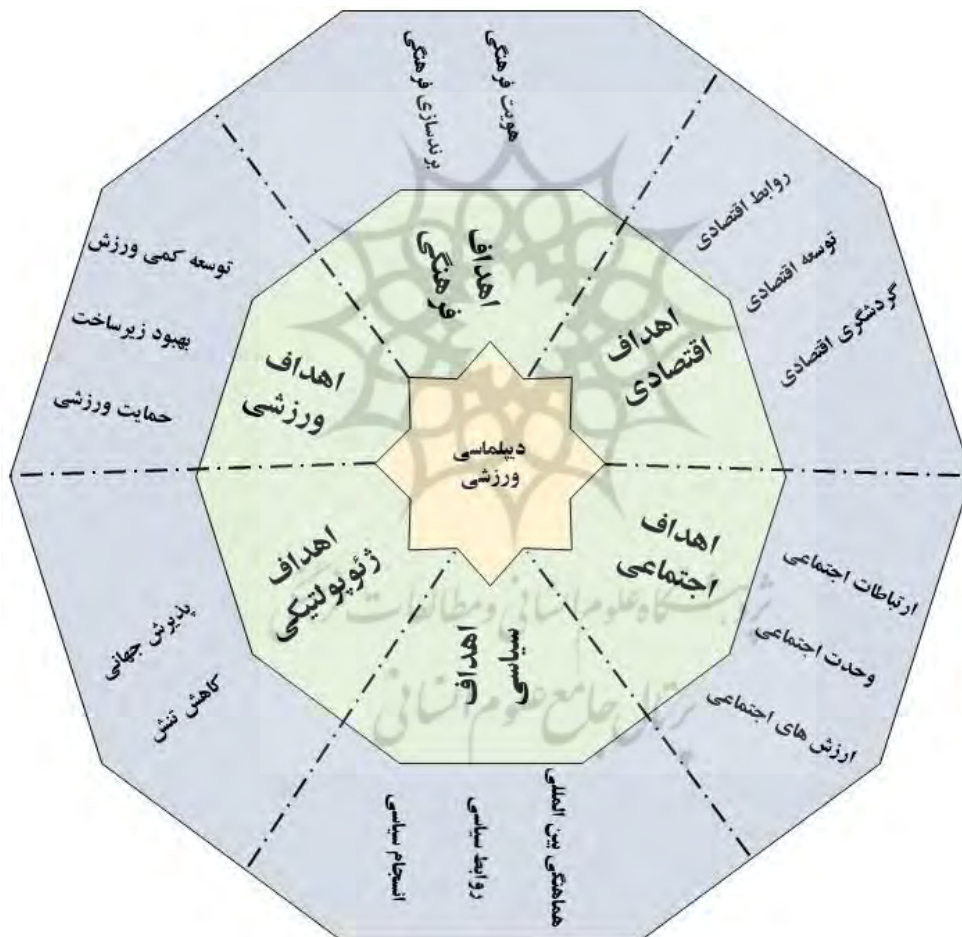
مفهوم	مقوله‌ها
هویت فرهنگی	اهداف فرهنگی
برندسازی فرهنگی	اهداف اجتماعی
ارتباطات اجتماعی	
وحدت اجتماعی	اهداف اقتصادی
ارزش‌های اجتماعی	
روابط اقتصادی	اهداف ورزشی
توسعه اقتصادی	
گردشگری ورزشی	اهداف ژئوپولتیکی
توسعه کمی ورزش	
بهبود زیرساخت	اهداف سیاسی
حمایت ورزشی	
پذیرش جهانی	اهداف سیاسی
کاهش تنش	
هماهنگی بین‌المللی	اهداف سیاسی
روابط سیاسی	
انسجام سیاسی	اهداف سیاسی

مفاهیمی که در مرحله کدگذاری اولیه استخراج شدند، جهت تشکیل مقوله‌های عمده در مرحله کدگذاری متمرکز یا ثانویه، مجدداً مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. نتیجه این تحلیل تولید ۶ مقوله عمده بود. این موارد به همراه هرکدام از مفاهیم مرتبط در جدول ۳ به نمایش درآمدند.

بر اساس اطلاعات جدول ۳ اهداف فرهنگی جمهوری اسلامی ایران براساس دیپلماسی ورزشی شامل هویت فرهنگی، برندسازی فرهنگی است. همچنین اهداف اجتماعی شامل ارتباطات اجتماعی، وحدت اجتماعی و ارزش‌های اجتماعی می‌باشد. اهداف اقتصادی شامل روابط اقتصادی، توسعه اقتصادی، گردشگری اقتصادی، گردشگری ورزشی؛ اهداف ورزشی شامل توسعه کمی ورزش، بهبود زیرساخت، حمایت ورزشی؛ اهداف ژئوپولیتیکی شامل پذیرش جهانی، کاهش تنش و در نهایت اهداف سیاسی شامل هماهنگی بین المللی، روابط سیاسی و انسجام سیاسی است.

شکل ۱

مدل مفهومی تحقق اهداف نظام جمهوری اسلامی بر اساس اثر دیپلماسی ورزشی

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از این پژوهش مدل‌سازی اثر دیپلماسی ورزشی بر تحقق اهداف نظام جمهوری اسلامی ایران بود. در ادامه به بحث درباره

یافته‌های مهم پژوهش پرداخته می‌شود:

نتایج پژوهش نشان داد که افزایش شفافیت در روابط بین‌المللی ورزشی، افزایش مشارکت سران کشور در تصمیم‌گیری‌های ورزشی، بهبود روابط خارجی و موفقیت در جلب تفاهم دولت‌ها، افزایش منزلت بین‌المللی در میان کشورهای مختلف، افزایش صلح و دوستی به دلیل ارتباطات سیاسی، افزایش غرور ملی به دلیل داشتن دیپلماسی موفق، کسب فضای مناسب برای نمایش استقلال ملی، بهبود و افزایش برند سازی در خصوص انسجام ملی و... از مهمترین اثرات دیپلماسی ورزشی بر تحقق اهداف سیاسی کشورمان و حفظ میراث بومی و ورزشی کشور، تقویت روحیه جوانمردی در میان آحاد مردم، یادگیری فرهنگ مشارکت عمومی در موقعیت مختلف، انتقال مفاهیم و ارزش‌های اخلاقی به دیگر کشورها، تبادل ارزش‌ها و فرهنگ‌های بومی به دیگر کشورها و... از مهمترین اثرات دیپلماسی ورزشی بر تحقق اهداف فرهنگی جمهوری اسلامی ایران بود.

واقعیت این است که رسیدن به اهداف سیاسی، امنیتی و اقتصادی همواره از مهم‌ترین اهداف کشورها در تدوین و اعمال سیاست خارجی‌شان بوده است و این امر باعث شده است که در اواخر قرن بیستم رویکردهای نسبتاً جدیدی در دیپلماسی مطرح شود که توجه افزون‌تر و تاکید بیشتر بر مسائل فرهنگی را به مسئولان و طراحان سیاست خارجی توصیه کند. اگر دیپلماسی را " فن مدیریت تعامل با جهان خارج " توسط دولت‌ها بدانیم برنامه‌ها و سازوکارهای متعددی برای اعمال این مدیریت به کار گرفت. از آنجا که به زعم بسیاری از کارشناسان، ملاحظات "سیاسی، اقتصادی و امنیتی" به‌طور سنتی سه حوزه بنیادین در مباحث سیاست خارجی را تشکیل می‌دهد؛ لذا در عرف بین‌الملل، سیاست خارجی کشورها با هدف تامین منافع ملی کشور خود در این سه حوزه طراحی، عملیاتی و اجرا می‌شود. با این همه، به باور بسیاری از اندیشمندان و صاحب‌نظران علم روابط بین‌الملل، «فرهنگ و مولفه‌های فرهنگی» رکن چهارم و البته بسیار مهم سیاست خارجی را تشکیل می‌دهد که در بسیاری از مواقع لایه‌های زیرین سه حوزه دیگر نیز از آن منبعث می‌گردد. بنابراین ورزش و دیپلماسی ورزشی به عنوان یکی از مولفه‌های تاثیرگذار، جذاب و پرترفدار دیپلماسی فرهنگی در بطن جوامع می‌تواند به پیشبرد موفقیت‌آمیز و دستیابی به اهداف سیاسی، امنیتی و اقتصادی سیاست خارجی کشورها کمک کند. با توضیحات ارائه شده می‌توان گفت جمهوری اسلامی ایران مانند بسیاری از کشورهای دیگر، به اهمیت دیپلماسی فرهنگی و البته دیپلماسی ورزشی به عنوان یکی از زیرمجموعه‌های آن پی برده و در حد ناچیزی برای پیاده کردن آن تمهیداتی اندیشیده‌اند. به باور بسیاری از کارشناسان داخلی روابط بین‌الملل و علوم سیاسی، یکی از راه‌های کامیابی و موفقیت در سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران استفاده درست و منظم از ابزارهای فرهنگی در چارچوب دیپلماسی ورزشی است. در تفسیر این قسمت از نتایج می‌توان گفت که امروزه درحالی که از دیدگاه برخی نظریات روابط بین‌الملل و در آثار تعدادی از دانشمندان و نویسندگان کلاسیک سیاست‌های برون‌مرزی، به منظور توضیح عوامل موثر در سیاست خارجی کشورها و همچنین عوامل موثر در زندگی بین‌المللی صرفاً بر پدیده‌های سیاسی و اقتصادی تاکید می‌ورزند؛ در مقابل، بسیاری از پژوهشگران ژرفاندیش دریافته‌اند که تنها با تکیه بر عوامل سیاسی و اقتصادی محض نمی‌توان به ژرفای روابط بین‌ملتها دست یافت. آنان برای دستیابی به شناختی واقع‌بینانه از روابط بین‌المللی تمرکز بر مسائل فرهنگی و توجه خاص به حیطه ورزش و رویدادهای ورزشی به‌عنوان یک پدیده فرهنگی را تجویز می‌کنند. بنابراین شناخت دقیق مفهوم دیپلماسی ورزشی از طریق تولید مبانی نظری در این حوزه و کاربرد ویژه آن در پیشبرد سیاست خارجی کشورها به‌خصوص در عصر بهره‌گیری از شیوه‌های نوین فناوری اطلاعات در عصر ارتباطات و فرآیند جهانی شدن ورزش می‌تواند عاملی موثر در تامین اهداف سیاست خارجی کشورها باشد. این قسمت از نتایج پژوهش با نتایج پژوهش وانگ (۲۰۲۲) که در پژوهش خود با عنوان دیپلماسی ورزشی و قدرت نرم در چین پرداخته بودند همخوان و همسو بود (Wong & Meng-Lewis, 2023).

بنابراین از نتایج پژوهش در این بخش می‌توان نتیجه گرفت که با توجه به اهداف منطقه‌ای و بین‌المللی در سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران، به نظر می‌رسد وزارت امور خارجه برای کارآمدی بیشتر سیاست خارجی خود، نیازمند اتخاذ تدابیر و روش‌های جدید در روابط

خارجی خود می‌باشد تا اهداف خود را بهتر محقق سازد. بنابراین توجه به عوامل اجتماعی؛ همچون فعالیت تخصصی در حوزه روابط بین‌الملل و دیپلماسی ورزشی با هماهنگی دستگاه‌های ذی‌ربط از جمله کمیسیون اجتماعی مجلس شورای اسلامی، همکاری دقیق بین وزارت ورزش و کمیته ملی المپیک و پارالمپیک با وزارت امور خارجه، ارتباط منسجم و متقابل بین نخبگان این دو حوزه و... به پیشبرد هر چه بهتر منافع ملی کشور خصوصا در حوزه اجتماعی مبادرت ورزد.

نتایج نهایی پژوهش نشان داد که از بین بردن موانع ارتباط سیاسی کشورها، مبارزه با انزوای سیاسی و کسب موقعیت ارتباطی در میان دیگر کشورها، تلطیف و عادی سازی رابطه میان کشورهای با اختلافات سیاسی، کاهش کلیشه‌های سیاسی دولت‌ها و افزایش روابط، کسب اعتبار و جایگاه سیاسی در مجامع بین‌المللی و... از مهمترین اثرات دیپلماسی ورزشی بر تحقق اهداف ژئوپولیتیکی جمهوری اسلامی ایران بود. در تفسیر این قسمت از نتایج می‌توان اذعان داشت که در محافل مطالعاتی و پژوهش‌های آکادمیک بین‌المللی به موضوعاتی از قبیل رابطه ورزش با جهانی شدن، تأثیر ورزش بر توسعه اقتصادی و اجتماعی و تأثیرات مثبت و منفی ورزش بر مناسبات میان کشورها پرداخته شده است. اما به ابعاد راهبردی ورزش و کاربست قدرت نرم ورزش از طریق دیپلماسی ورزشی برای تحقق اهداف سیاست خارجی به ویژه اهداف ژئوپولیتیکی آن توجه چندانی (به خصوص در آثار و پژوهش‌های داخلی) نشده است. به عبارت دیگر مفهوم‌سازی ژئوپولوتیک ورزش، تقویت ملی‌گرایی، تقویت حس قلمرو خواهی، توسعه جهانی شدن، تقویت هویت‌های دیگر ملی را در کنار بروز ژست‌های ژئوپولوتیکی، انزوای ژئوپولوتیکی، ارتقای منزلت ژئوپولوتیکی، تقویت همگرایی و تضعیف واگرایی را از مهمترین کارکردهای ورزش و دیپلماسی ورزشی نامید. وی همچنین از ورزش به عنوان عامل وحدت بخش، فرصتی برای دگرگونی‌های اجتماعی، عامل ارتقای اخلاقی، جایگزینی برای جنگ، ابزار تبلیغاتی سیاستمداران، توسعه حقوق بشر، تخلیه انرژی هیجانی مردم و بازنمایی نژادی و جنسی نام برد. یافته‌های این پژوهش همچنین با نتایج پژوهش مین و چوی (۲۰۱۹) که در پژوهش خود با عنوان بررسی موفقیت‌های دیپلماسی ورزشی به عنوان ابزار سیاست خارجی و داخلی (مورد مطالعه: قطر) پرداخته بودند همخوان بود (Min & Choi, 2019). بنابراین از نتایج پژوهش در این بخش می‌توان چنین استنتاج کرد که راهبرد و دیپلماسی ورزشی جمهوری اسلامی ایران می‌تواند تا سطح یک ابزار قوی سیاسی و مقوله‌ای ژئوپولیتیک ارتقاء یافته و کشورمان به خوبی بتواند از سرمایه‌های حاصل از میدان بین‌المللی ورزش (منزلت بین‌المللی، منافع اقتصادی، نفوذ سیاسی و...) در راستای منافع کلان راهبردی و اهداف سیاست خارجی بهره‌برداری نماید. بنابراین می‌توان جمهوری اسلامی ایران را به شرط استفاده از این پتانسیل ارزشمند از جمله موفقترین کشورها در زمینه کاربست قدرت نرم ورزش از طریق طراحی راهبرد کلان ورزشی و اجرای آن به وسیله دیپلماسی ورزشی در تأمین اهداف سیاست خارجی به خصوص اهداف ژئوپولیتیکی دانست.

تعارض منافع

در انجام مطالعه حاضر، هیچ‌گونه تضاد منافی وجود ندارد.

مشارکت نویسندگان

در نگارش این مقاله تمامی نویسندگان نقش یکسانی ایفا کردند.

موازین اخلاقی

در انجام این پژوهش تمامی موازین و اصول اخلاقی رعایت گردیده است.

شفافیت داده‌ها

داده‌ها و مآخذ پژوهش حاضر در صورت درخواست از نویسنده مسئول و ضمن رعایت اصول کپی رایت ارسال خواهد شد.

حامی مالی

این پژوهش حامی مالی نداشته است.

References

- Chen, Z. (2024). Sustainability Evaluation of Sports Tourism Using a Linguistic Neutrosophic Multi-Criteria Decision-Making Method. *PLoS One*, 19(3), e0300341. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0300341>
- Fatahimilasi, S., Honari, H., & Keshkar, S. (2022). Economic and sports effects of the development of sports diplomacy in the Islamic Republic of Iran. *Sports Marketing Studies*, 3(2), 29-21. https://gsmsmr.uok.ac.ir/article_62294_en.html?lang=fa
- Hadian, N., & Karimi, A. H. (2021). The Soft Power of Sport in Service of Promoting of Geopolitical Goals of Foreign Policy (The Case of China). *Geopolitics Quarterly*, 17(62), 182-202. https://journal.iag.ir/article_105736.html
- Hassanpourghadi, R., & Dousti, M. (2021). The Position of Sports Diplomacy in Iran's Foreign Policy after the Islamic Revolution in 1979. *Sport Management Journal*, 13(2), 581-616. https://jsm.ut.ac.ir/article_82223_en.html?lang=en
- Hu, T. (2024). Coupling Development of Sports Industry and Tourism Industry Based on Internet of Things. *PLoS One*, 19(4), e0299080. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0299080>
- Min, D., & Choi, Y. (2019). Sport cooperation in divided Korea: an overstated role of sport diplomacy in South Korea. *Sport in Society*, 22(8), 1382-1395. <https://doi.org/10.1080/17430437.2018.1536120>
- Ntelezi, A. I. (2024). Indigenous Games as a Catalyst for Sport Tourism Development in South Africa. *International Conference on Tourism Research*, 7(1), 453-460. <https://doi.org/10.34190/ictr.7.1.2048>
- Roche, S., Spake, D. F., & Joseph, M. (2013). A model of sporting event tourism as economic development. *Sport, Business and Management: An International Journal*, 3(2), 147-157. <https://doi.org/10.1108/20426781311325078>
- Sabzi, Z., Shariati, M., & Saboonchi, R. (2021). Role of Sport Diplomacy in Development of Relations with Western Countries. *Sport Physiology & Management Investigations*, 13(3). https://www.sportrc.ir/article_138419.html?lang=en
- Shariati Feizabadi, M., & Monazzami, A. (2021). The Empirical Model of Sport in Development of Public Diplomacy. *Communication Management in Sport Media*, 8(3), 13-26. <https://doi.org/10.30473/jsm.2020.52137.1398>
- Wong, D., & Meng-Lewis, Y. (2023). Esports diplomacy – China's soft power building in the digital era. *Managing Sport and Leisure*, 28(3), 247-269. <https://doi.org/10.1080/23750472.2022.2054853>

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی